

KIRJALLINEN KYSYMYS 732/2014 vp

Metropolialueen sosiaali- ja terveydenhuollon hoitotyön johtamisosaamisen turvaaminen ja Helsingin yliopiston terveystieteiden maisterin koulutusohjelman palauttaminen

Eduskunnan puhemiehelle

Helsingin yliopistossa koulutettiin vuosina 1984—1998 terveydenhuollon kandidaatteja. Tutkinto oli viisivuotinen ylempi korkeakoulututkinto. Viimeinen opiskelijakurssi aloitti vuonna 1993, jonka jälkeen koulutus lakkautettiin Helsingin yliopistosta. Tämä oli osa 1990-luvun yliopistojen kehittämistä ja muutosta.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) on tuonut esille terveystieteiden maisterikoulutuksen tarpeen jo vuodesta 1998 säännöllisesti eri opetusministereille. Huolta tilanteesta ovat esittäneet myös Helsingin terveystieteiden, Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystieteiden sekä metropolialueen kuntien sosiaali- ja terveysalan johtajat, Uudenmaan liitto sekä terveysalan järjestöt Tehy ja Sairaanhoitajaliitto.

Tulevien vuosien aikana metropolialueen sosiaali- ja terveydenhuollon hoitotyön johtotehtävistä eläköityy lukuisia henkilöitä. Vuoteen 2025 mennessä eläköityneiden terveystieteiden maistereiden lukumäärä on noin 200, ja heidän tilalleen tulisi löytää uusia osaajia. Alueen toimijoilla tulee kuitenkin olemaan entistä suuremmat vaikeudet saada rekrytoitua asiantuntevaa ja koulutettua henkilöstöä hoitotyön johtotehtäviin, sillä metropolialueella työskentelevillä hoitajilla ei ole oman alan yliopisto-opiskelu- ja jatkokoulutusmahdollisuuksia. Tämä on huolestuttavaa, sillä pääkaupunkiseudulla työskentelee noin 25 000 hoitohenkilöstöön kuuluvaa työntekijää eli nel-

jännes koko maan hoitohenkilöstöstä. Myös merkittävä osa Suomen terveysalan yliopistollista maisteritutkintoa edellyttävistä työpaikoista sijaitsee metropolialueella. Myös sosiaali- ja palvelurakennemuutoksen toteutumisessa ja onnistumisessa tullaan tarvitsemaan hyvää johtajuutta. Terveystieteiden johtajuuteen vaaditaan kouluttautuminen, sillä johtajuus on terveydenhuollossa oma erityisalansa. Terveystieteiden maistereiden saatavuuden tulee olla yhdenvertaisesti turvattu kaikkien yliopistollisten sairaanhoitopiirien erityisvastuualueilla. Metropolialueen hoitohenkilöstö on eriarvoisessa asemassa terveystieteiden opiskelumahdollisuuksien osalta, koska alueella ei ole terveystieteiden maisterikoulutusta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kuinka hallitus huomioi metropolialueen sosiaali- ja terveydenhuollon hoitotyön johtamisosaamisen riittävyyden tulevaisuudessa ja

aikooko hallitus tuoda terveystieteiden maisterin koulutusohjelman takaisin Helsingin yliopiston opintovalikoimaan?

KK 732/2014 vp — Arja Juvonen /ps

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 2014

Arja Juvonen /ps

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimit-
tanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kan-
sanedustaja Arja Juvosen /ps näin kuuluvan kir-
jallisen kysymyksen KK 732/2014 vp:

*Kuinka hallitus huomioi metropoli-
alueen sosiaali- ja terveydenhuollon
hoitotyön johtamisosaamisen riittävyys-
den tulevaisuudessa ja*

*aikooko hallitus tuoda terveystieteiden
maisterin koulutusohjelman takaisin
Helsingin yliopiston opintovalikoii-
maan?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin
alueella on useita ammattikorkeakouluja (Diako-
nia-ammattikorkeakoulu, Metropolia-ammatti-
korkeakoulu, Laurea-ammattikorkeakoulu, Hög-
skolan Arcada), joilla on toimiluvassa määritelty
koulutusvastuu sosiaali- ja terveysalan ylempään
ammattikorkeakoulututkintoon. Ammatti-
korkeakoulut ovat kehittäneet erityisesti sosiaali-
ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen,
ylempi AMK -koulutusohjelmaa vastaamaan so-
siaali- ja terveysalan osaamistarpeisiin. Lisäksi
työelämän toiveesta on kehitetty kliinisen asian-
tuntijan koulutusohjelma, joka myös johtaa so-
siaali- ja terveysalan ylempään ammattikorkea-
koulututkintoon. Valtioneuvoston hyväksymäs-
sä Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuun-
nitelmassa 2011—2016 todetaan, että ylempi
ammattikorkeakoulututkinto säilytetään ammat-
tikorkeakoulututkinnon suorittaneiden ensisijai-
sena jatkotutkintona ja sitä kehitetään edelleen
työelämäläheisenä koulutuksena. Lisäksi valtio-

neuvosto asetti tavoitteeksi, että ylempään am-
mattikorkeakoulututkinnon tunnettuutta työelä-
mässä parannetaan. Vuonna 2010 edellä maini-
tuista ylempään ammattikorkeakoulututkintoon
johtavista koulutusohjelmista valmistui 207 tut-
kinnon suorittanutta, mutta vuonna 2013 määrä
oli jo 324.

Pääsääntöisesti terveyspalvelujärjestelmässä
hoitotyön johtotehtävien (osastonhoitaja, ylihoi-
taja) kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi
korkeakoulututkinto, jolloin asetuksen
464/1998 korkeakoulututkintojen järjestelmästä
10 §:n mukaisesti ylempi ammattikorkeakoulu-
tutkinto tuottaa saman kelpoisuuden kuin ylempi
korkeakoulututkinto. Opetus- ja kulttuuriminis-
teriössä on tiedossa, että yliopistosairaanhoito-
piireissä on määritelty hoitotyön johtajien kel-
pouusehdot tarkemmin kuin muualla ja muun
muassa johtavan ylihoitajan ja hallintoylihoita-
jan kelpoisuusvaatimukseen kuuluu myös tieteel-
linen perehtyneisyys ja alan yliopistokoulutus.
Näitä virkoja on kuitenkin varsin vähän.

Yksittäisen yliopiston koulutusvastuuta kos-
kevat muutokset perustuvat lähtökohtaisesti yli-
opiston omaan aloitteeseen. Vuoden 2014 alusta
voimaan tulleen yliopistojen koulutusvastuu-uu-
distuksen valmistelun yhteydessä Helsingin yli-
opisto esitti itselleen terveystieteiden koulutus-
alalla uutta koulutusvastuuta, joka kattaisi ai-
noastaan maisterivaiheen ja jatkokoulutuksen.
Esityksen mukaan maisterikoulutuksen keskei-
nen kohderyhmä olisivat olleet terveydenhuol-
lon ammatilaiset. Lisäksi Helsingin yliopistolla
oli tarkoitus selvittää mahdollisuudet tarjota kou-
lutusväylää sosiaali- ja terveysalan ammattikor-
keakoulututkinnon tai muiden soveltuviin alojen
kandidaatin tutkinnon suorittaneille. Esityksestä
saadut lausunnot ja yliopistojen edustajien kans-

sa käyty keskustelu kuitenkin osoitti, että esitys edellyttää jatkoselvittelyä. Muut alan koulutusvastuun omaavat yliopistot suhtautuivat esitykseen pääosin kielteisesti. Kysymys siitä, voiko jokin yliopisto tai jotkut yliopistot profiloitua vain maisterikoulutuksen tuottajana, on koulu-

tuspoliittisesti hyvin merkittävä, eikä sitä voida ratkaista pelkästään yksittäisen yliopiston yksittäistä koulutusala koskevan esityksen osalta. Terveystieteellisen koulutusalan osalta tulee huomioida myös ammattikorkeakoulujen ja niissä suoritettavien tutkintojen asema.

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 2014

Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 732/2014 rd undertecknat av riksdagsledamot Arja Juvonen /saf:

Vad gör regeringen för att ledarkompetensen för vårdarbetet inom social- och hälsovården i metropolområdet ska vara tillräcklig i framtiden och

ämnar regeringen återinföra utbildningsprogrammet för magister i hälsovetenskaper i studieutbudet vid Helsingfors universitet?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Inom Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt finns det flera yrkeshögskolor (yrkeshögskolan Diakonia, yrkeshögskolan Metropolia, yrkeshögskolan Laurea, Högskolan Arcada) som har ett i tillståndet definierat utbildningsansvar för högre yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovårdsområdet. Yrkeshögskolorna har särskilt format utveckling och ledarskap inom social- och hälsovårdsområdet, utbildningsprogrammet för högre YH-examen, så att det svarar mot kompetensbehoven i social- och hälsovårdsbranschen. På arbetslivets önskan har man dessutom utvecklat utbildningsprogrammet för klinisk expert, som också leder till högre yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovårdsområdet. I den av statsrådet godkända utvecklingsplanen för utbildning och forskning 2011—2016 konstateras att högre yrkeshögskoleexamen kvarstår som den primära påbyggnadsexamen för dem som avlagt yrkeshögskoleexamen och utvecklas fortsättningsvis som en arbetslivsbaserad utbildning. Vi-

dare har statsrådet ställt som mål att kännedomen om högre yrkeshögskoleexamen ska förbättras i arbetslivet. År 2010 avlade 207 personer examina i ovan nämnda utbildningsprogram som leder till högre yrkeshögskoleexamen, men år 2013 var antalet redan 324.

I hälso- och sjukvårdssystemet är behörighetskravet för ledande uppgifter i vårdarbete (avdelningsskötare, överskötare) i regel lämplig högre högskoleexamen, varvid högre yrkeshögskoleexamen ger samma behörighet som högre högskoleexamen enligt 10 § i förordningen om högskolornas examenssystem 464/1998. Vid undervisnings- och kulturministeriet är man medveten om att behörighetsvillkoren för ledare i vårdarbete har fastställts noggrannare i universitetssjukvårdsdistrikt än på andra håll och i behörighetskraven för bland annat ledande överskötare och förvaltningsöverskötare ingår också vetenskaplig förtrogenhet och universitetsutbildning inom branschen. De här tjänsterna är emellertid mycket få.

Ändringar som gäller ett enskilt universitets utbildningsansvar grundar sig i princip på universitetets eget initiativ. I samband med beredningen av den översyn av universitetens utbildningsansvar som trädde i kraft vid ingången av 2014 framförde Helsingfors universitet ett nytt utbildningsansvar inom utbildningsområdet för hälsovetenskaper vilket endast skulle omfatta magisterskedet och vidareutbildningen. Enligt förslaget skulle den centrala målgruppen för magisterutbildningen vara yrkeskunniga inom hälso- och sjukvården. Dessutom hade Helsingfors universitet för avsikt att utreda möjligheterna att erbjuda en utbildningsväg för dem som avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovårdsområdet eller en kandidatexamen inom andra lämp-

liga områden. Utlåtandena om förslaget och diskussionerna med representanter för universiteten gav dock vid handen att förslaget kräver fortsatt utredning. Övriga universitet med utbildningsansvar inom området förhöll sig i huvudsak negativt till förslaget. Frågan om huruvida ett eller flera universitet kan profilera sig som enbart tillhandahållare av magisterutbildning är utbild-

ningspolitiskt mycket viktig och kan inte avgöras endast i fråga om ett enskilt universitets förslag som gäller ett enskilt utbildningsområde. När det gäller det hälsovetenskapliga utbildningsområdet bör man också beakta ställningen hos yrkeshögskolorna och de examina som avläggs vid dem.

Helsingfors den 28 oktober 2014

Undervisnings- och kommunikationsminister Krista Kiuru